

Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin käynnistäminen Oulaisissa

HYVLTK
128/00.01.03/2025

Valmistelija Hyvinvointijohtaja Sanna Mäyrä

Kaupungeissa ja kunnissa tehdään päätöksiä, joilla on monenlaisia vaikutuksia esimerkiksi asukkaisiin, ympäristöön ja talouteen.

Päätösten vaikutusten ennakoarvointi (EVA, evaus) on tapa arvioida etukäteen, miten valmistelussa oleva päätös voi vaikuttaa erilaisten ihmisryhmien elämään.

Evaus tuottaa päätöksentekijöille tietoa valmisteilla olevan asian ratkaisu- ja toteuttamisvaihtoehtoista. Erilaisten vaihtoehtojen arviointi auttaa ennakoimaan päätöksen mahdollisia hyviä ja huonoja vaikutuksia lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Päätöksen vaikutuksia tulee arvioida hyvissä ajoin ennen päätöksentekoa. Arvioinnin tulee olla riittävän analyttinen ja objektiivinen, ja siihen kuuluu päätöksen kohderyhmän näkemysten selvittäminen.

Evaus lisää päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Se tuo esiin erilaiset vaihtoehdot, ja sen avulla voidaan perustella, miksi tiettyyn ratkaisuun on päädytty. Evausta voi hyödyntää myös tukena kehittämistyössä.

Päätöstä ennakkovaikutusten arvioinnin (EVA) käytöstä on valmisteltu kaupungin strategian mukaisesti. Ennakkovaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tarkastella päätöksenteon vaikutuksia lyhyellä ja pitkällä aikavälillä erilaisista näkökulmista ja esittää mahdollisia vaihtoehtoisia ratkaisumalleja päätöksenteon tueksi.

Päätöksen vaikutuksia voidaan arvioida seuraavilla osa-alueilla:

- vaikutukset ihmisiin
- vaikutukset ympäristöön
- vaikutukset talouteen ja elinvoimaan (ml. yritykset)
- vaikutukset strategiaan
- vaikutukset organisaatioon ja henkilöstöön

Päätösten ennakkovaikutuksen arviointia suositellaan käytettävän asioissa, joissa päätettävänä on uusi tavanomaisesta hallinnollisesta vuosikulusta poikkeava asia, jolla on merkittäviä vaikutuksia palveluihin tai niiden järjestämistapaan liittyviin suunnitelmiin ja linjauksiin.

Päätöksen valmistelun käynnistyessä on hyvä tunnistaa, minkälainen arviointiprosessi tulisi toteuttaa. Tämän jälkeen pohditaan mahdollisia päätösvaihtoehtoja, minkä jälkeen tunnistetaan mihin asioihin näillä vaihtoehtoilta on vaikutuksia. Arvioinnin jälkeen vertaillaan havaintoja ja tehdään päätösesitys. Tärkeää on myös pohtia, miten arvioinnin toteutusta ja onnistumista seurataan ja arvioidaan.

Oulaisissa on olemassaoleva päätös yritysvaikutusten arvioinnin käytöstä. Lisäksi kouluverkkopäätöksissä on toteutettu ennakkovaikutusten arviointia.

Virallinen päätös ennakkovaikutusten arvioinnin käytöstä kaupungin päätöksenteossa vaikuttaa hytekertoimeen postiviivisesti.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Sanna Mäyrä

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Oulaisissa otetaan käyttöön ennakkovaikutusten arviointi osana päätöksentekoa. Valtuusto hyväksyy toimintaohjeen ennakkovaikutusten arvioinnin käytöstä sekä järjestää tarvittavan koulutuksen luottamushenkilöille sekä viranhaltijoille.

Päätös